

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-03-03

Närvarande: F.d. justitieråden Gustaf Sandström och Lena Moore samt justitierådet Ingemar Persson.

Nya regler om marknader för finansiella instrument (MiFID II och MiFIR)

Enligt en lagrådsremiss den 19 januari 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
2. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
3. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
4. lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensions-sparande,
5. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
6. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
7. lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

8. lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd,
9. lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,
10. lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag,
11. lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument,
12. lag om ändring i lagen (2003:862) om finansiell rådgivning till konsumenter,
13. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
14. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
15. lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter,
16. lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
17. lag om ändring i lagen (2006:451) om offentliga uppköps-erbjudanden på aktiemarknaden,
18. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486),
19. lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579),
20. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
21. lag om ändring i kommissionslagen (2009:865),
22. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
23. lag om ändring i lagen (2011:1268) om investeringssparkonto,
24. lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
25. lag om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
26. lag om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
27. lag om ändring i lagen (2015:398) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

28. lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
29. lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution,
30. lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning,
31. lag om ändring i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kansliråden Johanna Dunér och Rebecca Appelgren, rättssakkunniga Johan Dahlman och Monika Jenks samt departementssekreteraren Carin Nilsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Allmänt

I lagrådsremissen föreslås omfattande lagändringar, i första hand i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Ändringarna syftar till att genomföra direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument (MiFID II) och till att göra de anpassningar i svensk rätt som krävs med anledning av förordning (EU) nr 600/2014 (MiFIR). MiFID II och MiFIR antogs av Europaparlamentet och rådet den 15 maj 2014.

MiFID II föregicks av ett tidigare direktiv inom samma område (MiFID I). Med MiFID II har tillkommit nya regler. Dessa kännetecknas, liksom de regler som har sitt ursprung i MiFID I, av stor detaljrikedom. Lagstiftningsarbetet påverkas också av att

kommissionen antagit ett stort antal bindande förordningar med ytterligare detaljerade regleringar.

Den i lagrådsremissen föreslagna lagtexten följer mycket nära direktivet. Ofta är formuleringarna i olika textavsnitt desamma eller närapå desamma. Risken för att av misstag avvika från direktivet blir då naturligtvis minimal. En annan aspekt är att språkdräkten anpassas till den i rättsakter som den svenska lagstiftaren inte kan påverka, i detta fall närmast MiFIR.

Mot detta ska ställas det angelägna i att det som i direktivet framstår som svårbegripligt eller onödigt omständligt skrivs om så att innebörden tydliggörs eller texten förenklas. Lagrådet har lämnat förslag till omskrivningar men har, med hänsyn till ärendets omfattning och karaktär, fått begränsa sig till fall då en omskrivning sett sig särskilt påkallad.

Förslaget till lag om ändring i lagen om värdepappersmarknaden (Lagförslag 1)

25 kap. 9 §

Angående första stycket 2 och 3, se Lagrådets kommentar till lagförslag 2 vid 25 kap. 9 §.

25 kap. 19 §

Angående andra stycket 3 och 4, se Lagrådets kommentar till lagförslag 2 vid 25 kap. 9 §.

Förslaget till lag om ändring i lagen om värdepappersmarknaden
(Lagförslag 2)

1 kap. 1, 1 a och 1 b §§

I 1 § andra stycket – där lagens innehåll redovisas – föreslås en ändring som en följd av att nuvarande 10 kap. upphör att gälla och ersätts av ett nytt 10 kap. om datarapporteringstjänster. Den nya placeringen av 10 kap. passar dåligt in i paragrafens struktur. Redovisningen är dessutom rapsodisk och föga upplysande. Lagrådet föreslår att andra stycket antingen utgår eller byggs ut till en mer fullig redovisning av lagens olika kapitel.

Bestämmelserna i remissens 1 b § om MiFIR har sin naturliga placering i 1 § och bör utgöra ett nytt andra (alternativt, om andra stycket behålls, tredje) stycke varvid andra meningen kan lyda "Finansinspektionen är behörig myndighet enligt den förordningen". Se även Lagrådets kommentar vid 1 kap. 4 b § om definitionen av behörig myndighet. Eftersom benämningar för vissa EU-rättsakter är placerade först senare i kapitlet bör MiFIR här anges med sin fullständiga benämning.

Återstoden av 1 § som gäller clearingverksamhet bör placeras samlat i 1 a §. EU-förordningen om värdepapperscentraler bör, liksom MiFIR, här redovisas med sin fullständiga benämning.

Remissens förslag till bestämmelser om den som är undantagen från tillståndsplikt (remissens 1 a § andra och tredje styckena) bör placeras i en egen paragraf, 1 b §, varvid andra stycket bör avslutas enligt följande.

.... MTF-plattform gäller 8 kap. 23–31 och 34 §§, 15 a kap. och 23 kap. 2, 3 och 5 §§.

1 kap. 4 §

I paragrafen som innehåller definitioner av olika finansiella instrument görs vissa ändringar och tillfogas nya definitioner för att genomföra ett antal artiklar i MiFID II.

Definitionerna redovisas i bokstavsordning. De här aktuella definitionerna är emellertid, till skillnad från definitionerna i remissens 4 b och 4 c §§, av ett slag som inte kan placeras i bokstavsordning. En sådan placering innebär bl.a. att – egenartat nog – portalbestämelsen om vad som avses med finansiella instrument hamnar efter definitionerna av penningmarknadsinstrument och finansiella derivatinstrument och att definitionen av överlåtbara värdepapper hamnar allra sist.

Paragrafen bör även fortsättningsvis inledas med en definition av vad som avses med finansiella instrument varefter de olika instrumenten i sin tur definieras i den ordning de förekommer i denna definition.

Definitionen av finansiella instrument bör inte tyngas med den långa benämningen för direktivet om utsläppsrätter. I likhet med vad som gäller för övriga finansiella instrument (överlåtbara värdepapper, penningmarknadsinstrument osv.) bör de aktuella utsläppsrätterna ha en egen definition enligt följande.

utsläppsrätter: sådana utsläppsrätter som består av enheter som erkänts med avseende på kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv ... i lydelsen enligt ... (EU) nr 421/2014.

Vidare kan det av systematiska skäl övervägas att förse ”andelar i företag för kollektiva investeringar” med en definition (jfr definitionen av ”fondandelar” som nu utmönstras).

De nya definitionerna råvaruderivat, depåbevis, certifikat, och statspapper bör i lämplig ordning placeras sist i paragrafen.

1 kap. 4 a §

I paragrafen har ett antal relevanta EU-rättsakter som nu finns i 1 kap. 5 § placerats tillsammans med nya EU-rättsakter föranledda av MiFID II. Även här har uppräkningsordningen gjorts i bokstavsordning vilket fått till följd att den delegerade förordningen till MiFID II placerats först, före Europaparlamentets och rådets förordningar och direktiv, något som framstår som besynnerligt. Lagrådet förordar att rättsakterna redovisas med dessa förordningar först och därefter direktiven – inbördes i kronologisk ordning – och sist den delegerade förordningen.

1 kap. 4 b §

Med hänsyn till remissens förslag att i lagen utse Finansinspektionen till behörig myndighet enligt MiFIR (se Lagrådets kommentarer vid 1, 1 a och 1 b §§) kan det övervägas om inte paragrafens definition av behörig myndighet borde kompletteras enligt följande.

; att Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordningen om marknader för finansiella instrument framgår av ...

1 kap. 4 c §

Definitionen av handel för egen räkning knyter an till att handeln sker med "eget kapital". Termen "eget kapital" är närmast ett redovisningsbegrepp (skillnaden mellan tillgångar och skulder). Det är lämpligare att hänvisa till "egna tillgångar" eller "egna resurser",

särskilt som handel för egen räkning kan ske även om det egna kapitalet är negativt.

5 kap. 4 §

Slutet av första stycket 3 bör anknyta till verksamheten i "det andra landet", jfr formuleringen i inledningen av första stycket "i ett annat land".

6 kap. 1 §

Orden "enligt 1 kap. 4 b §" i första stycket bör utgå.

8 kap. 19 §

Andra stycket tillför inget utöver vad som föreskrivs i första stycket eftersom order som läggs vid möten ska dokumenteras på ett varaktigt medium redan enligt vad som där anges. Stycket kan därför utgå.

8 kap. 24 §

Slutet av paragrafen bör formuleras "... den behöriga myndighet som utövar tillsyn över handelsplatsen."

8 kap. 30 §

Se Lagrådets kommentar vid 8 kap. 24 §.

8 kap. 32 §

Orden "enligt definitionen i 1 kap. 4 b §" är obehövliga och kan därför utgå.

9 kap. 7 § 8

Artikel 30.3 i MiFID II innehåller regler om transaktioner med godtagbara motparter. Det heter där att medlemsstaterna som "godtagbara motparter" får erkänna också andra företag som uppfyller i förväg bestämda proportionella krav. Uttrycket "professionella kunder" bör ändras till "jämbördiga motparter", vilket är vad regleringen tar sikte på enligt författningskommentaren.

9 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att bestämmelsen formuleras enligt följande.

Ett värdepappersinstitut som distribuerar finansiella instrument ska vara väl insatt i de finansiella instrument som institutet erbjuder och rekommenderar. Institutet ska bedöma hur instrumenten svarar mot behoven hos de kunder till vilka institutet tillhandahåller investeringstjänster med beaktande av den fastställda målgruppen enligt 8 kap. 13 §. Institutet ska ...

9 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att tredje stycket formuleras enligt följande.

Om ett värdepappersinstitut tillhandahåller investeringsrådgivning om en korsförsäljning, ska ...

9 kap. 24 §

MiFID II ställer inte något krav på att passandebedömningen ska avse var och en av komponenterna i överenskommelsen eller paketet. Mot den bakgrunden och med beaktande av Lagrådets förslag till lydelse av 23 § kan första stycket andra meningen formuleras enligt följande.

Om tjänsten är en korsförsäljning ska bedömningen avse överenskommelsen eller paketet som helhet.

9 kap. 25 §

Lagrådet föreslår att andra stycket arbetas in i första stycket 3 enligt följande.

3. kunden klart och tydligt har informerats, i standardiserad eller annan form, om att institutet inte kommer att bedöma om instrumentet eller tjänsten passar kunden.

Tredje stycket (andra stycket med Lagrådets förslag) kan förenklas enligt följande.

Om ett värdepappersbolag lämnar kunden kredit enligt 2 kap. 2 § första stycket 2, ska bolaget uppfylla vad som krävs enligt 24 §.

9 kap. 27 §

Andra meningen kan förenklas enligt följande.

Rapporteringen ska i förekommande fall lämnas regelbundet och även innehålla uppgifter om kostnaderna för ...

9 kap. 29 §

Paragrafen kan förenklas enligt följande.

... till en icke-professionell kund eller har informerat en sådan kund om att institutet kommer att utföra en regelbunden lämplighetsbedömning enligt 17 § 3 ska rapporteringen innehålla en uppdaterad förklaring till hur investeringen motsvarar kundens önskemål ...

Rubriken före 9 kap. 47 §

Rubriken bör lyda "Undantag när det finns särskilda regler i EU-rätten".

10 kap. 1 §

Efter tillstånd av Finansinspektionen får ett svenskt aktiebolag tillhandahålla datarapporteringstjänster (första stycket). Finansinspektionen ska inom sex månader från det att en fullständig ansökan lämnats in underrätta bolaget om sitt beslut i tillståndsfrågan (andra stycket). Tillstånd krävs inte för en börs eller ett svenskt värdepappersinstitut som har tillstånd att driva en handelsplats, om Finansinspektionen först kontrollerat att börsen eller institutet uppfyller kraven i 10 kap. (tredje stycket).

Tredje stycket är formulerat på ett sätt som framstår som udda. Om Finansinspektionen finner att kraven enligt 10 kap. inte är uppfyllda, bör detta ställningstagande framgå av ett till börsen eller värdepappersinstitutet riktat beslut. Enligt Lagrådets mening saknas anledning att markera detta i lagtexten. Däremot bör i tredje stycket

orden "Finansinspektionen först kontrollerat att" stryks. Stycket skulle då få följande lydelse.

Tillstånd enligt första stycket behövs inte för en börs eller ett svenskt värdepappersinstitut som har tillstånd att driva en handelsplats om börsen eller institutet uppfyller kraven i detta kapitel.

10 kap. 4 § och rubriken före 4 §

Vid föredragningen har anförts att det kan finnas skäl att stryka "verkställande direktören" i paragrafen och i rubriken närmast före paragrafen. Lagrådet har ingen erinran mot att så sker.

10 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att "konsolideringen" i tredje stycket ersätts med "en sammanföring".

10 kap. 7 §

Lagrådet förordar en lydelse som ligger närmare lydelsen i MiFID II enligt följande.

En APA-leverantör ska ha system som på ett effektivt sätt kan kontrollera handelsrapporters fullständighet, hitta fall av utelämnad information och uppenbara fel och begära omsändning av alla sådana felaktiga rapporter.

10 kap. 11 §

Paragrafen kan förenklas enligt följande.

En ARM-leverantör ska ha adekvata strategier och arrangemang för att så snart som möjligt, och senast vid slutet av arbetsdagen dagen efter den dag då transaktionen ägt rum, lämna information i enlighet med vad som följer av artikel 26 i förordningen om marknader för finansiella instrument.

10 kap. 15 §

Inledningen av första stycket bör formuleras i anslutning till formuleringarna i 10 kap. 13 och 14 §§ enligt följande.

Den som tillhandahåller en datarapporteringstjänst ska ha ändamålsenliga...

11 kap. 1 a §

Andra stycket kan förenklas och förtydligas enligt följande.

Verksamhet som marknadsgarant på en OTF-plattform får drivas endast av ett värdepappersinstitut som inte har nära förbindelser till den som driver plattformen.

11 kap. 2 a §

Punkten 3 kan förslagsvis inledas enligt följande.

3. tillräckliga finansiella resurser för att plattformen ska kunna fungera korrekt med hänsyn till ...

11 kap. 2 b §

Punkterna 1 och 2 bör byta plats så att de kommer i direktivets ordning (jfr även författningskommentaren).

11 kap. 12 §

I paragrafen finns nya bestämmelser om handelsstopp. Terminologin bör anknyta till terminologin i 22 kap. där med handelsstopp avses att avbryta handeln (se 22 kap. 1 §, jfr 22 kap. 2 och 5 §§ där termen

avbryta handeln behålls). Lagrådet föreslår att första stycket inleds enligt följande.

Ett värdepappersinstitut som driver en handelsplattform får avbryta handeln med ett finansiellt instrument (handelsstopp) eller ...

Vidare bör uttrycket "stoppa handeln" ersättas med "avbryta handeln" i andra och tredje styckena.

Motsvarande gäller för remissens 13 kap. 7 a §. Se även Lagrådets kommentar vid 22 kap. 1 §.

11 kap. 13 §

Paragrafen genomför tillsammans med 14 § artikel 33.1–3 och 5 i MiFID II. Enligt artikel 33.2 ska en ansökan om att få en MTF-plattform registrerad som en tillväxtmarknad för små och medelstora företag bifallas om den behöriga myndigheten förvissat sig om att kraven i artikel 33.3 är uppfyllda (remissens 13 §). Har registrering som tillväxtmarknad skett kan enligt artikel 33.5 avregistrering ske om kraven i artikel 33.3 inte längre uppfylls (remissens 14 §).

Enligt artikel 33.3 a) gäller att minst 50 procent av de emittenter vilkas finansiella instrument tas upp till handel på plattformen ska vara små och medelstora företag vid den tidpunkt då MTF-plattformen registreras som tillväxtmarknad "och under varje kalenderår därefter" (remissens 13 § 1).

Någon prövning huruvida 50-procentskravet är uppfyllt "under varje kalenderår därefter" kan självfallet inte göras vid prövningen av om registrering kan ske. Direktivet kan här inte förstås på annat sätt än som ett förtydligande av att det är ett krav som fortlöpande ska vara

uppfyllt och att avregistrering annars kan ske enligt artikel 33.5 (remissens 14 §).

Orden ”vid tidpunkten för registrering och under varje kalenderår därefter” bör därmed strykas i punkten 1.

13 kap. 1 g §

Inledningen av första stycket kan formuleras tydligare enligt följande.

En börs ska säkerställa att den avgiftsstruktur som börsen tillämpar är transparent, rättvis och icke-diskriminerande och inte skapar ...

13 kap. 5 §

Bestämmelsen kan formuleras tydligare enligt följande; samma ändring bör ske i 15 kap. 6 § (på två ställen) och 12 §.

Överlåtbara värdepapper som avses i punkterna 1 och 2 i definitionen i 1 kap. 4 § som har ...

13 kap. 7 a §

Se Lagrådets kommentar vid 11 kap. 12 §.

13 kap. 9 §

Det kan övervägas om inte sista meningen bör placeras i nytt stycke, jfr 8 kap. 33 §. I vart fall bör samma lösning väljas på båda ställena.

15 kap. 6 och 12 §§

Se Lagrådets kommentar vid 13 kap. 5 §.

15 a kap.

Det nya kapitlet innehåller bestämmelser om positionslimiter och hantering av positioner avseende råvaruderivat och utsläppsrätter. I 1–4 §§ finns bestämmelser om att Finansinspektionen ska fastställa kvantitativa tröskelvärden (positionslimiter) enligt de beräkningsgrunder som fastställs av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esmā). Beslut som fattas enligt dessa bestämmelser är normbeslut som ska beslutas i form av föreskrifter. Riksdagen kan inte bemyndiga en förvaltningsmyndighet under regeringen att meddela normbeslut utan ett sådant bemyndigande måste ske genom ett bemyndigande till regeringen som i sin tur delegerar vidare till myndighet.

Enligt artikel 57 i MiFID II ska positionslimiterna fastställas av behörig myndighet. Det är då naturligt att direkt i lagen peka ut att det är Finansinspektionen som efter regeringens bemyndigande ska meddela föreskrifterna.

Lagtekniskt kan detta ske genom att 1 § inleds med orden "Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen ska fastställa ..." och att "Finansinspektionen" respektive "inspektionen" utmönstras i 2–4 §§. Finansinspektionen kan anges som mottagande myndighet i 7 § tredje stycket och som sändande myndighet i 9 §. Beslut som meddelas enligt 6 § är förvaltningsbeslut som inte kräver något bemyndigande från regeringen.

Bemyndigandet i 15 § och rubriken före 15 § bör därmed utgå.

Lagrådet föreslår att kapitlet struktureras enligt följande.

Bestämmelserna i 1–9 §§ gäller råvaruderivat medan bestämmelserna i 10–14 §§ gäller såväl råvaruderivat som utsläppsätter. Detta bör göras tydligt genom två nya rubriker (i fetstil), dels en rubrik ”Råvaruderivat” direkt efter kapitelrubriken, dels en rubrik ”Råvaruderivat och utsläppsätter” före rubriken ”Indelning i kategorier av dem som innehar positioner” med den följd att övriga rubriker i kapitlet blir (kursiva) underrubriker.

Sakinnehållet i 2 § första stycket bör placeras som en andra mening i 1 § första stycket och 2 § tredje stycket placeras som ett första stycke i 4 §. Bestämmelserna i 8 § bör arbetas in i 1 § andra stycket respektive flyttas till 7 § (som ett nytt andra stycke) varvid rubriken före 8 § utgår. Andra och tredje styckena i 7 § kan då placeras i den frigjorda 8 §.

Med vissa tillkommande redaktionella ändringar kan 1–9 §§, med rubriker och underrubriker, ges den lydelse som framgår av det följande.

När det gäller 1 § tredje stycket – vars lydelse är hämtad från artikel 57.1 i MiFID II – bör vid den fortsatta beredningen belysas vilken innebörd och funktion bestämmelsen om att råvaruderivat kan ”innehas på en juridisk persons vägnar på aggregerad gruppnivå” kan ha för svenskt vidkommande.

Råvaruderivat

Fastställande av positionslimiter

1 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen ska fastställa kvantitativa tröskelvärden (positionslimiter) för den nettoposition som en fysisk eller juridisk person får inneha i råvaruderivat som handlas på en handelsplats och OTC-kontrakt som ekonomiskt

motsvarar dessa. En positionslimit ska fastställas för varje råvaruderivat som handlas på en handelsplats i Sverige.

Positionslimiterna ska vara transparenta och icke-diskriminerande samt syfta till att förhindra marknadsmissbruk och främja ordnad prissättning och avveckling.

Positionslimiterna ska fastställas ... aggregerad gruppnivå.

2 § Vid betydande förändringar av underliggande levererbara tillgångar eller av öppna kontrakt eller vid andra betydande förändringar på marknaden ska positionslimiterna ses över och nya positionslimiter fastställas.

Lägre positionslimiter i undantagsfall

3 § En lägre positionslimit än vad som följer av 1 § får i undantagsfall fastställas om det krävs med hänsyn till likviditeten på den specifika marknaden och marknads funktion. Positionslimiten ska offentliggöras på Finansinspektionens webbplats och gälla under högst sex månader från dagen för offentliggörandet.

Giltighetstiden för positionslimiten får förlängas med högst sex månader åt gången. Även en förlängning ska offentliggöras på Finansinspektionens webbplats.

Gemensam positionslimit inom EES

4 § Bestämmelserna i 1 § gäller inte för råvaruderivat för vilka en behörig myndighet i ett annat land inom EES har beslutat om en sådan gemensam positionslimit som avses i artikel 57.6 i direktivet om marknader för finansiella instrument.

När ett råvaruderivat som handlas på en handelsplats i Sverige även handlas i betydande volymer på en eller flera handelsplatser i andra länder inom EES ska en gemensam positionslimit fastställas enligt 1 §, om den största handelsvolymen sker på en handelsplats här i landet.

Innan en gemensam positionslimit fastställs ska samråd ske med de behöriga myndigheterna för den eller de handelsplatserna som avses i andra stycket.

Tillämpning av positionslimiter

5 § En fysisk eller ... EES har beslutat.

6 § Finansinspektionen får efter ... i enhetens affärsverksamhet.

Kontroller för positionshantering

7 § Ett värdepappersinstitut ... befogenhet att

1. övervaka ... på handelsplatsen,
2. få tillgång till information och dokumentation avseende storleken på och syftet med en position i råvaruderivat eller en exponering som innehas samt information om verklig eller indirekt ägare till positionen,
3. få tillgång till ... tillgång,
4. kräva att den som innehar en position i råvaruderivat tillfälligt eller permanent avslutar eller minskar positionen, och
5. kräva, för att ... i överenskommen omfattning.

Kontroller för positionshantering ska vara transparenta och icke-diskriminerande.

8 § Värdepappersinstitutet och börsen ska ha arrangemang som gör det möjligt för dem att avsluta eller minska positioner för den som inte följer ett krav enligt 7 § första stycket 4.

Värdepappersinstitutet och börsen ska till Finansinspektionen lämna detaljerade uppgifter om de kontroller som avses i 7 § första stycket.

Information till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten

9 § Finansinspektionen ska till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten lämna

1. detaljerade uppgifter om de positionslimiter som har fastställts, och
2. den information om kontroller för positionshantering som inspektionen fått enligt 8 § andra stycket.

22 kap. 1 §

Paragrafens inledning bör förtydligas enligt följande (jfr Lagrådets kommentar vid 11 kap. 12 §).

Finansinspektionen ska, efter en underrättelse om handelsstopp enligt 11 kap. 12 § ...

22 kap. 8 §

Finansinspektionen fattar inga beslut om att återuppta handeln.
Andra stycket bör därför ändras enligt följande.

Underrättelse enligt första stycket ska ske även när beslut har meddelats om att återuppta handeln.

25 kap. 4 §

Paragrafens inledning bör formuleras enligt följande (jfr 5 §).

Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs, en svensk leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk clearingorganisation eller är verkställande direktör inte uppfyller ...

25 kap. 5 §

Första styckets inledning bör formuleras enligt följande (jfr 4 §).

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en svensk leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk clearingorganisation om ...

25 kap. 9 §

I paragrafen anges vad som är högsta möjliga avgiftsbelopp för svenska värdepappersinstitut, börser, svenska leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska clearingsorganisationer. Beloppet utgörs av det högsta av de belopp som beräknats enligt de olika punkterna i första stycket.

Enligt första stycket 3 och 4 i remissen (2 och 3 enligt nuvarande bestämmelser) kan sanktionsavgiften beräknas till som högst två gånger den vinst som företaget erhållit till följd av regelöverträdelsen respektive till högst två gånger de kostnader som företaget undvikit till följd av regelöverträdelsen, i båda fallen om beloppet går att fastställa.

Lagrådet föreslog i ett tidigare ärende rörande nya regler för revisorer och revision att ”kostnader” skulle bytas ut mot ”den förlust” (prop. 2015/16:162 s. 587). Det förslaget godtogs inte,

bl.a. mot bakgrund av hur direktiv på finansmarknadsområdet genomförts och att bedömningen kunde antas bli densamma om det som ska beaktas är kostnader som har undvikits och inte förluster (a. prop. 160).

Uttryckssättet i EU:s rättsakter har varierat över åren. Det vanliga är att "erhållen vinst" på grund av regelöverträdelsen utgjort en bas för avgiftsberäkningen och "undvikna förluster" en annan. Någon gång har vinster och förluster behandlats i en och samma punkt. Numera förekommer att avgiftsbasen knyts till ett nettobelopp i form av "den fördel" eller "den vinst" som erhållits genom regelöverträdelsen.

Här kan (såvitt avser "den fördel") hänvisas till artikel 66.2 första stycket e i kapitaltäckningsdirektivet 2013/36/EU och artikel 70.6 h i MiFID II samt (såvitt avser "den vinst") till artikel 63.2 e i förordningen (EU) nr 909/2014 med anknytande reglering i 9 kap. 18 och 19 §§ lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument i lydelsen enligt SFS 2016:51, artikel 111.2 f i krishanteringsdirektivet 2014/59/EU och artikel 59.2.e i fjärde penningtvättsdirektivet (EU) 2015/849.

I den allmänna motiveringen i lagrådsremissen återges innehållet i artikel 70.6 h i MiFID II varefter sägs att med "fördel får i detta sammanhang förstås de vinster som erhållits eller de förluster som undvikits".

I den föreslagna lagtexten knyts emellertid grunden för beräkningen inte till "den fördel" utan på gängse sätt till erhållen "vinst" respektive undvikna "kostnader". Vinst – intäkter minskat med kostnader – och kostnader är inte något naturligt par av baser för avgiftsberäkningen. Om företaget i samband med regelöverträdelsen går miste om

intäkter som svarar mot kostnaderna är det inte heller rimligt att basera avgiften på kostnaderna.

Mot denna bakgrund bör kostnader inte användas som självständig bas vid avgiftsberäkningen. Lagrådet anser att en anpassning till uttryckssättet i EU:s rättsakter nu bör ske och lämpligen då genom att remissens punkt 3 om erhållen vinst behålls och remissens punkt 4 om undvikna kostnader utgår.

Tillfället för en sådan anpassning får anses lägligt eftersom ändringar av sanktionsreglerna föreslås också i två andra centrala lagar på finansmarknadsområdet (lagförslagen 3 och 14). Här kan också hänvisas till lagrådsremissen den 23 februari 2017 Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som innehåller förslag till nya bestämmelser om sanktionsavgifter i ett stort antal lagar där samma lösning valts som i fjärde penningtvättsdirektivet.

25 kap. 9 a och 10 §§

Se Lagrådets kommentar vid 25 kap. 9 §.

25 kap. 12 §

Andra stycket bör inledas enligt följande.

Ett föreläggande enligt första stycket ska också utfärdas om ...

Förslaget till lag om ändring i lagen om handel med finansiella instrument (Lagförslag 3)

6 kap. 3 b §

Se Lagrådets kommentar till Lagförslag 2 vid 25 kap. 9 §. Om Lagrådets där framförda ändringsförslag godtas bör motsvarande ändring göras i 6 kap. 3 f §.

Förslag till lag om ändring i lagen om bank- och finansieringsrörelse (Lagförslag 14)

15 kap. 8 §

Se Lagrådets kommentar till Lagförslag 2 vid 25 kap. 9 §. Om Lagrådets där framförda ändringsförslag godtas bör motsvarande ändringar göras i 15 kap. 8 a och 9 §§.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.